

COVID-19: Salgının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılmasına Dair Torba Kanun Düzenlemeleri

Yeni Koronavirüs Covid-19 (**Covid-19**) salgını kısa sürede küresel bir tehdit haline gelmiş, bireysel ve toplumsal olarak etkileri hızlıca görülmeye başlamıştır. Covid-19 nedeniyle yaşanacak olumsuz etkilerin hafifletilmesi amacıyla hükümet ve düzenleyici kurumlar tarafından çeşitli önlemler alınmaktadır.

Covid-19 nedeniyle alınan önlemler kapsamında, 17.04.2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (**Torba Kanun**) uyarınca, işletmeler ve çalışanları etkileyecek önemli hususlarda düzenlemeler yapılmıştır. Özellikle, Covid-19 sebebiyle faaliyetlerini devam ettirmekte sorun yaşayan şirketler için, bu sürecin hukuki sonuçlarını öngörmek açısından yararlı olabilecek yasal düzenlemeler getirilmiştir. Bu düzenlemelerden bazılarını aşağıda değerlendirdik:

İş ve Hizmet Sözleşmelerinde Fesih Yasağı ve Ücretsiz İzne Dair Düzenlemeler

- Torba Kanun ile yapılan değişiklikler uyarınca; İş Kanunu kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın, iş veya hizmet sözleşmeleri, 17.04.2020 tarihinden itibaren 3 ay süreyle, işveren tarafından feshedilemeyecektir. Bu düzenlemenin tek istisnası İş Kanunu'nun 25. maddesinin 1'inci fıkrasının (II) numaralı bendinde ve diğer kanunların ilgili hükümlerinde yer alan ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler olup; bu hallerin ve sebeplerin varlığı halinde işveren, iş veya hizmet sözleşmesini feshedebilecektir.
- 17.04.2020 tarihinden itibaren 3 aylık süreyi geçmemek üzere işveren işçiyi tamamen veya kısmen ücretsiz izne ayırabilecek ve ücretsiz izne ayrılmak, işçiye haklı nedene dayanarak sözleşmeyi fesih hakkı vermeyecektir. Bu düzenleme kapsamında ücretsiz izin için işçinin onayı gerekip gerekmediğine dair Torba Kanun'da bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, bu durumun işçiye haklı sebeple fesih hakkı vermemesinden, işverenin onay beklemeksizin tek taraflı olarak ücretsiz izin uygulamasını gerçekleştirebileceği sonucuna varılabilecektir.
- 17.04.2020 tarihinden itibaren 3 aylık süre içerisinde iş sözleşmesini fesheden işveren veya işveren vekiline, sözleşmesi feshedilen her işçi için fiilin işlendiği tarihteki aylık brüt asgari ücret tutarında idari para cezası verilecektir.
- Cumhurbaşkanı, fesih yasağı ve azami ücretsiz izin sürelerini altı 6 aya kadar uzatmaya yetkili kılınmıştır.

İşsizlik Sigortası Kanunu Kapsamında Kısa Çalışma Başvurusu ve Nakdi Ücret Desteği

- Covid-19 sebebiyle daha önce yapılmış değişiklikler kapsamında; Covid-19 kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle yapılan kısa çalışma başvuruları için, işçinin kısa çalışma ödeneğine hak kazanabilmesi için öngörülen hizmet akdinin feshi hariç işsizlik sigortası hak etme koşullarını yerine getirmesi hükmünün, kısa çalışma başlama tarihinden önceki son 60 gün hizmet akdine tabi olanlardan, son 3 yıl içinde 450 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödenmiş olması şeklinde uygulanılmasına karar verilmiştir. Bu

haktan yararlanmak için yapılan başvurular, başvuru tarihinden itibaren 60 gün içinde sonuçlandırılacaktır. Torba Kanun'un 6. maddesi ile getirilen değişiklik ile bu maddeye "uygunluk tespitleri hariç olmak üzere" ibaresi eklenmiştir. Bu şekilde, başvurunun uygunluk tespitine dair yapılacak inceleme boyunca geçen süreyi 60 günlük süre haricinde tutarak, başvurunun tamamlanması sürecinin 60 günden uzun olabileceğine dair düzenleme yapılmıştır. Kısa çalışma uygulaması başvurularına getirilen bu değişiklikler 29.02.2020 tarihinden itibaren geriye etkili olarak yürürlüğe girmiştir.

- Öte yandan, Covid-19 sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvuruları için, uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmeksizin, işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemesi gerçekleştirilebilecektir. Bu şekilde, süreç hızlandırılabilir ve kişiler ödemelerini ivedilikle alabileceklerdir. İşveren tarafından yapılacak bildirim doğrultusunda fazla veya yersiz ödeme yapıldığı durumda ise, ödemeler yasal faizi ile işverenden tahsil edilebilecektir.
- İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenmiş olan geçici madde uyarınca; işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile 15.03.2020 tarihinden sonra, İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 51. maddesi kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilere, 3 aylık süreyi (sürenin yetkili makamlarca uzatılması halinde uzatılan süreyi) geçmemek üzere, ücretsiz izinde buldukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, günlük 39,24 Türk Lirası nakdi ücret desteği verilecektir. Yapılan bu ödemelerden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmayacaktır.
- Covid-19 sebebiyle ücretsiz izne ayrılarak nakdi ücret desteğinden yararlanan işçinin fiilen çalıştırıldığına tespiti halinde işverene, bu şekilde çalıştırılan her işçi ve çalıştırıldığı her ay için ayrı ayrı olmak üzere aylık brüt asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanacak ve ödenen nakdi ücret desteği ödeme tarihinden itibaren işleyecek kanuni faizi ile birlikte işverenden tahsil edilecektir.
- Sosyal ve Güvenlik Bakanlığı, nakdi ücret desteğine ilişkin ödeme usul ve esaslarını belirlemeye, ayrıca ilgili maddenin uygulanmasına ilişkin ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye yetkili kılınmıştır.

Perakende İşletmeler için Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu

- Torba Kanun ile Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da da bazı düzenlemelere gidilmiştir. Bu kapsamda, üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından bir mal veya hizmetin satış fiyatında fahiş artış yapılamayacaktır. Ayrıca, üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından piyasada darlık yaratıcı, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozucu faaliyetler ile tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyetlerde bulunulması yasaklanmıştır.
- Önlemler kapsamında; üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarına yönelik düzenlemeler yapmak, gerektiğinde denetim ve incelemelerde bulunarak idari para cezası uygulamak ve her türlü tedbiri almak amacıyla Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu oluşturulacaktır. Kurul, ihtiyaç halinde Başkan'ın çağrısı üzerine; Başkan dâhil en az 7 üye ile toplanabilecek ve toplantıya katılanların salt

çoğunluğu ile karar alabilecektir. Kurulun oluşumu, görevleri, çalışma usul ve esasları, sekreteryaya hizmetleri ve Kurula ilişkin diğer hususlar yönetmelik ile belirlenecek olmakla birlikte, henüz bu yönde bir yönetmelik mevcut değildir.

- Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a getirilmiş bu yeni hükümler kapsamında, fahiş fiyat artışı yapanlara on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar; piyasada darlık yaratıcı, serbest rekabeti bozucu veya tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyetlerde bulunanlara ise elli bin Türk lirasından beş yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanacaktır. Öngörülen idari para cezalarını uygulama yetkisi Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu'na ait olacaktır.

TeknoPark Şirketleri ile Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerine Dair Düzenlemeler

Teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren şirketler ile Ar-Ge ve tasarım merkezine sahip işletmelerin, kendine tanınan muafiyetlerden ve teşviklerden yararlanabilmesi için Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerini bu faaliyet alanları içerisinde gerçekleştirmesi gerekir. Bu kapsamda Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri ile Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yürütülen faaliyetlerin geçici süreyle bölge dışından da yürütülmesine izin verilebilmesi amacıyla 15 Mart 2020'de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılan basın açıklamasında, Covid-19 salgın riski nedeniyle bu alanlarda faaliyet gösteren çalışanların evden çalışabileceği duyurulmuş ve Nisan ayı sonuna kadar muafiyet ve teşviklerden yararlanmaya devam edecekleri kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Torba Kanun kapsamında ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılan ilgili basın açıklaması kanunlaştırılmıştır. Böylece;

- Torba Kanun ile Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanun'unda değişikliğe gidilerek Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde yürütülen faaliyetlerin Ar-Ge ve tasarım merkezleri dışında yapılması ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında bölge sınırları içinde yürütülen faaliyetlerin bölge dışında da yürütülmesine imkan sağlanmıştır.
- Merkez ve bölge dışında yapılacak faaliyetlere ilişkin izin süreci getirilmiş olup 11.3.2020 tarihinden itibaren 4 ay süreyle sınırlı olmak üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanı yetkilendirilmiştir. İzin sürecinin ardından Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nin tanınan muafiyet ve teşviklerden yararlanmaya devam edeceği düzenlenmiştir.

Dernek, Kooperatif ve TOBB Genel Kurul Toplantılarına İlişkin Düzenlemeler

- Torba Kanun'un 2(1)(ç) maddesi uyarınca, dernekler tarafından verilecek bildirim ve beyannameler ile dernek genel kurul toplantıları 31.07.2020 tarihine kadar ertelenmiştir. İlaveten, bu sürenin 3 aya kadar İçişleri Bakanı tarafından uzatılabileceği de düzenlenmiştir.
- Yukarıda anılan hüküm doğrultusunda ertelenen genel kurul toplantılarının, ertelenmenin sona erdiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılacağı düzenlenmiş olup, bu esnada derneğin mevcut organlarının (Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu gibi zorunlu organlar ve varsa diğer organların) görev, yetki ve sorumluluklarının erteleme süresi

boyunca ve erteleme süresinin sona ermesini takiben yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar devam edeceği belirtilmiştir.

- Benzer şekilde, Torba Kanun'un 2(1)(d) maddesi uyarınca, Kooperatifler Kanunu kapsamındaki genel kurul toplantılarının da 31.07.2020 tarihine kadar erteleneceği düzenlenmiş ve yine bu sürenin de ilgili Bakan¹ tarafından 3 aya kadar uzatılabileceği hüküm altına alınmıştır. Dernekler için getirilen düzenlemeye paralel olarak, ertelenen kooperatif genel kurul toplantıları da erteleme süresinin sona erdiği tarihten itibaren 3 ay içinde yapılacak olup, kooperatifin mevcut organlarının (Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Denetçiler) görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi boyunca ve erteleme süresinin sona ermesinden sonra yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar devam edecektir.
- Ayrıca, dernek ve kooperatiflere ilişkin olarak Torba Kanun ile getirilen yukarıdaki düzenlemeler 10.03.2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.
- Son olarak, Torba Kanun'un 2(1)(f) maddesine göre, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu doğrultusunda 2020 yılının Mayıs ayında yapılması gereken 76. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Genel Kurul toplantısının bir sonraki yıl Genel Kurul toplantısı ile birlikte yapılacağı düzenlenmiştir.

Şirketlerce Kâr Payı Dağıtımına İlişkin Kısıtlamalar

Torba Kanun'un 12. maddesinin uyarınca, sermaye şirketlerinin kâr dağıtımına ilişkin olarak Türk Ticaret Kanunu'na (TTK) aşağıdaki hükümleri içerecek şekilde Geçici Madde 13 eklenerek madde yayım tarihinde yürürlüğe girmiştir. Temel olarak söz konusu düzenleme, Covid-19 salgınının ticari ve ekonomik hayat üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için yürütülen ihtiyatlılık politikasının bir parçası olarak, şirketlerin öz kaynak yapılarının korunması ve ilave finansman ihtiyaçlarının önlenmesi amaçlarına hizmet etmektedir.

- TTK'ya yeni eklenen Geçici Madde 13'e göre; devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait fonların, doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip olduğu şirketler dışında kalan sermaye şirketlerinin, 30.09.2020 tarihine kadar, (i) 2019 yılı net dönem kârının yalnızca %25'ine kadarının dağıtımına karar verebileceği, (ii) 2018 ve daha önceki yıllara ait kârları ile serbest yedek akçelerini dağıtamayacakları ve (iii) Genel Kurulu tarafından Yönetim Kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilemeyeceği düzenlenmiştir. Ayrıca, Cumhurbaşkanı'nın bu süreyi 3 ay uzatmaya ve kısaltmaya yetkili olduğu belirtilmiştir.
- Öte yandan, Genel Kurul toplantılarında 2019 yılı hesap dönemine ilişkin kâr payı dağıtım kararı almış ve fakat henüz pay sahiplerine ödeme yapmamış veya kısmi ödeme yapmış olan şirketler bakımından ise, pay sahiplerine 2019 yılı net dönem kârının %25'ini aşan

¹ 3161 sayılı Kanun'un (12 Mart 1985 tarih ve 18692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır) 35/b maddesi uyarınca; köy kalkınma kooperatifleri, orman köyleri kalkınma kooperatifleri, çay istihsal ve satış kooperatifleri, pancar istihsal ve satış kooperatifleri, hayvan üreticileri tedarik ve pazarlama kooperatifleri elektrik üretim kooperatifleri ve üst kuruluşlarının kuruluş ve denetimleri ile ilgili olarak, Kooperatifler Kanunu kapsamında Ticaret Bakanına ve Bakanlığına verilmiş olan görev ve yetkiler, Tarım ve Orman Bakanına ve Bakanlığına devrolunmuştur.

kısmına ilişkin yapılacak ödemelerin 30.09.2020 tarihine kadar erteleneceği düzenlenmiştir.

- Son olarak, Torba Kanun ile getirilen geçici maddeye ilişkin istisnalar ile usul ve esasları belirlemeye, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşünü almak suretiyle Ticaret Bakanlığının yetkilendirildiğini belirterek yeni eklenen geçici maddenin uygulanmasına ilişkin esasları düzenleyecek ikincil mevzuatın Ticaret Bakanlığı tarafından yürürlüğe konabileceğinin altını çizmek isteriz.

Sonuç

17.04.2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Torba Kanun ile pek çok sektörü etkileyebilecek nitelikte düzenlemeler gerçekleştirilmiş olup; yazıda bahsi geçtiği üzere özellikle düzenleyici kurumların önümüzdeki günlerde atacağı adımlar belirleyici olacağından gelişmelerin yakından takip edilmesi önem taşımaktadır.

Saygılarımızla,

Gökçe Avukatlık Ortaklığı

Bu not, 21 Nisan 2020 tarihine kadar söz konusu olan gelişmeler ışığında, konu hakkında genel bir bilgilendirme yapmak amacıyla hazırlanmış olup somut olaylar özelinde bir değerlendirme içermemektedir. Bu not vergisel konularda bir görüş içermez. Bu notta yer alan bilgiler her durum için özel koşullara bağlı olarak farklılık gösterebilir ve Gökçe Avukatlık Ortaklığı bu durumlardan sorumlu tutulamaz.